

كتاب التقوى والمتقين

# তাত্ত্বিক ও মুওাহিদ

সংকলনঃ-

আব্দুল হামিদ আল-ফাইয়ী আল-মাদানী

# তাবুওয়া ও মুওাব্বিন

গ্রন্থস্বত্ত্ব প্রকাশক কর্তৃক সংরক্ষিত

প্রথম প্রকাশ: মার্চ ২০২২

মুদ্রিত মূল্য: ২৯০ (দুইশত নববই) টাকা

অনলাইন পরিবেশক: আলোকিত বই বিতান, রকমারি,  
ওয়াফি লাইফ, SalafiBooksbd.com, মাতৃভাষা প্রকাশ, আল  
ইখলাস ষ্টোর, নিউ লেখা প্রকাশনী (ইণ্ডিয়া)  
পৃষ্ঠাসঞ্জা ও প্রচ্ছদ : আলোকিত প্রকাশনী টীম

ସୂଚିପତ୍ର

ପ୍ରାକାଶକେର ବାଣୀ	- - - - -	୫
ଅବତରଣିକା	- - - - -	୭
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ଅର୍ଥ	- - - - -	୧୦
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ପ୍ରକୃତତା	- - - - -	୧୮
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟା ହବେ ଗୋପନେ ଓ ପ୍ରକାଶ୍ୟ	- - - - -	୨୬
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାଯ ମୁନ୍ଦାକୁଣ୍ଠିର ଆତ୍ମମୁଦ୍ରତା	- - - - -	୨୮
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ସ୍ଵରବିନାସ	- - - - -	୩୩
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟା ଶଦେର କାହାକାହି ଅର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦାବଳୀ	- - - - -	୩୫
ମୁନ୍ଦାକୁଣ୍ଠିର କାହାକାହି କତିପଯ ପାରିଭାୟିକ ଶବ୍ଦ	- - - - -	୪୧
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ମୌଳିକତା	- - - - -	୫୦
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ମାହାତ୍ମା ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାତ୍ମ	- - - - -	୫୬
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟା ହଲ ହଦଯେର ଜିନିସ	- - - - -	୯୨
ଆମଲ କବୁଲେ ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ପ୍ରଭାବ	- - - - -	୯୭
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟା ବିବିଧ କର୍ମେର ହେତୁ	- - - - -	୧୦୨
ମହାନବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସବାର ଚାଇତେ ବଡ଼ ମୁନ୍ଦାକୁଣ୍ଠି	- - - - -	୧୦୮
ମୁନ୍ଦାକୁଣ୍ଠିଦେର ଶୁଣାବଳୀ (୧)	- - - - -	୧୧୫

୧ “ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଓ ମୁଦ୍ରାକ୍ରମ” ୧

ମୁନ୍ତାକ୍ତିଦେର ଗ୍ରହାବଳୀ (୨) - - - - -	୧୫୧
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ପ୍ରତି ପୌଛନୋର ସଂକିପ୍ତ ପଥରାଜି - - - - -	୧୫୬
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ଲକ୍ଷଣରାଜି - - - - -	୧୫୭
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ପାର୍ଥିବ ସୁଫଳ - - - - -	୧୬୭
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ପାରାଲୋକିକ ସୁଫଳ - - - - -	୧୯୧
କୀତାବେ ମୁନ୍ତାକ୍ତି ହବେନ୍? - - - - -	୨୨୦
ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ଜନ୍ୟ ଦୁଆ - - - - -	୨୨୯

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ପ୍ରକାଶକେର ବାଣୀ

ଆଜହାମଦୁଲିଙ୍ଗାହ, ଓସସ୍ତଲାତୁ ଓସସାଲାମୁଆ'ଲାରସୂଲିଙ୍ଗାହ, ଆଶ୍ଵାବା'ଦ...  
 ତାକୁଓୟାର ଶୁରୁତ୍ତ ଯେ କତ ବ୍ୟାପକ ତା ବଲେ ବୁଝାନୋ ହ୍ୟାତ କଠିନ,  
 ଆଜ୍ଞାହ ସୁବହନାହ ଓୟାତାଆ'ଲା ତାର କାଳାମ ମହା ଗ୍ରହ ଆଲ କୁରାନ  
 ଦିଯୋଛେନଇ ମୁଦ୍ରକୀଦେର ହେଦାୟେତେର ଜଳା। ଏମନକି ଇବାଦତେର କ୍ଷେତ୍ରେ ଆଜ୍ଞାହ  
 ତାଆ'ଲା ବିଧାନ ପ୍ରନୟଳ କରେ ଏର କାରଣ ହିସାବେ ଉତ୍ତରେ  
 କରେଛେ ସେଇ ଆମରା ମୁଦ୍ରକୀ ହତେ ପାରି, ଆଜ୍ଞାହ ତାଆ'ଲା ବଲେନ,  
 ହେ ଈମାନଦାରଗଣ! ତୋମାଦେର ଉପର ରୋଧୀ ଫରସ କରା ହଲ, ସେମନ  
 ତୋମାଦେର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଉପର ଫରସ କରା ହେଇଛିଲ। ଯାତେ ତୋମରା  
 ପରହେୟଗାର(ମୁଦ୍ରକୀ) ହତେ ପାରା। (କୁରାନୁଲ କାରିମ ୨ / ୧୮୩)

ଆଜ୍ଞାହ ତାଆ'ଲା ଚାନ ଆମରା ସେଇ ମୁଦ୍ରକୀ ତଥା ଆଜ୍ଞାନସଂବନ୍ଧୀ, ପରହେଜଗାର  
 ହେଇ, ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଏବଂ ଗୋପନେ ତାର ବିଧାନଶ୍ଵଳେ ମେନେ ଚଲି, ସର୍ବାବସ୍ଥାୟ ତାକେ  
 ଭୟ କରେ ଚଲି, ଏମନ ସମ୍ପଦାୟେର ମତ ନା ହେଇ ଯାରା ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାଲୋ ସାଜେ  
 ଅର୍ଥଚ ଗୋପନେ ଆଜ୍ଞାହକେ ଭୟ କରେ ନା, ତାର ବିଧାନେର ତୋଯାକ୍ତା କରେ ନା,  
 ଏମନ ଲୋକଦେର ତିହାମା(ମଙ୍କା ଓ ଇଯାମାନେର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ବିଶାଳ ଲଦ୍ଧା  
 ଶ୍ରେଣୀବନ୍ଦ) ପର୍ବତମାଲାର ସମତୁଲ୍ୟ ନେକ ଆମଲସମୃଦ୍ଧି ମହାମହିମ ଆଜ୍ଞାହ

## ଅବତରଣିକା

الحمد لله رب العالمين، والصلوة والسلام على إمام المتقين، نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين. وبعد:

ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶ୍ୱେ ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ ସେ କତ ବିଶାଳ ତା ବୁଝାବାର ସାଥ୍ ନେଇ। କିଛୁ ମାନୁସ ଛାଡ଼ା ସକଳ ମାନୁସ ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟା-ହାରା, ସକଳେହି ଯେନ ଦୁନିଆମୁଖୀ ଆଖେରାତ-ବୈମୁଖୀ। ସବାହି ଯେନ ଅର୍ଥ, ବାଡ଼ି-ଗାଡ଼ି ଓ ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଜନ୍ୟ ମହା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତାଯା ବ୍ୟାସ୍ତ। ସବାହି ଉଚ୍ଚ ଡିଗ୍ରି ଅର୍ଜନ କରତେ ଚାଯ... ଦ୍ଵିନେର ଶିକ୍ଷାଯ ହୋକ ବା ଦୁନିଆବି ଶିକ୍ଷାଯ... ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ହଲ ଏକଟା ଭାଲୋ ଚାକରି ପାଞ୍ଚ୍ୟା। ଏକଟି ପୂର୍ବୟ ଧନବତ୍ତି ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଚାଯ, ଏକଟି ନାରୀ ଧନବାନ ସୁନ୍ଦରୀ ଦ୍ୱାରୀ ପୋତେ ଚାଯ। ଯେନ ଦୁନିଆହି ସବକିଛୁ ସକଳ ପ୍ରାପ୍ତିର ଏଥାନେହି ଶୈୟ। ଯେନ ପରକାଳ ବଲେ କିଛୁ ନେଇ, ମରନ ହଲେହି ସବ ଶୈୟ। ଯେନ କୋନ କିଛୁର ହିସାବ ଦିତେ ହବେ ନା। ପ୍ରକୃତ ସାଫଲ୍ୟ ଯେନ ପାର୍ଥିବ ଜଗତେର ସାଫଲ୍ୟ।

ଅଧିକାଂଶ ମାନୁଷେର ଧାରଣା, ଏ ଦୁନିଆୟ ସେ ବନ୍ଧିତ ଦେଇ ପ୍ରକୃତ ବନ୍ଧିତ। ତାଦେର ଧାରଣାୟ ନେଇ ଯେ, ପାର୍ଥିବ ସୁଖ-ସମସ୍ତ ଓ ବିଲାସସାମଗ୍ରୀ ଲାଭ କରାଇ ପ୍ରକୃତ ମୌଭାଗ୍ୟେର କାରଣ ନୟ। ତାରା ଜାନେ ନା ଯେ, ପ୍ରକୃତ ସୁଖୀ ହଲ ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାବାନେରା।

ତାରା ଜାନେ ନା ଯେ ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ କୀ? ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟାର ମାହାତ୍ମ୍ୟ କୀ?

ତାରା ଜାନେ ନା ଯେ, ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟା ହଲ ବହୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ। ତାଙ୍କୁଣ୍ଡ୍ୟା ହଲ ଇସଲାମୀ ସୁଖୀ ପରିବାର, ଶାନ୍ତିମୟ ସମାଜ ଗଡ଼ାର ମୂଳ ବୁନିଆଦ।

**দুই ইবাদত ও আনুগত্য**

যেমন মহান আল্লাহ বলেছেন,

يَا أَئُلَّا الَّذِينَ آمَنُوا أَتَقْوَ اللَّهَ حَقًّا تُقَارِبُهُ وَلَا تَمُوتُنَ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

“হে বিশ্বাসিগণ! তোমরা আজ্ঞাহকে যথার্থভাবে ভয় কর এবং তোমরা আন্মসমপঞ্চকারী (মুসলিম) না হয়ে মৃত্যুবরণ করো না।” (আল ইমরান ১০২)

‘যথার্থভাবে ভয় কর’ অর্থাৎ, যথার্থভাবে তার ইবাদত ও আনুগত্য কর।

আব্দুল্লাহ বিন মাসউদ রضি বলেছেন,

হো أَن يطاع فلَا يعصى، ويدْكُر فلَا ينسى، وَأَن يشْكُر فلَا يكفر.

‘তা হল, আল্লাহর বাধ্য থাকা এবং তার অবাধ্য না হওয়া, তাকে স্মরণ করা এবং তাকে বিস্মৃত না হওয়া, তার কৃতজ্ঞতা করা এবং কৃতিত্ব না করা।’ (ইন্সে কায়িদা)

**তিনি: হাদয়াকে পাপশূন্য রাখা**

বাস্তবে এ অথেষ্টি আছে তাকুণ্ডয়ার প্রকৃতত্ব। লক্ষ্য করুন মহান আল্লাহর বাণী,

وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْسِنَ اللَّهُ وَيَتَقَبَّلُهُ فَإِنَّكُمْ هُمُ الْفَائِرُونَ

“যারা আল্লাহ ও তার রসূলের আনুগত্য করে, আল্লাহকে ভয় করে ও তার তাকুণ্ডয়া অবলম্বন করে, তারাই হল কৃতকার্য।” (নৃত ১২)

## ତାଙ୍କୁଷ୍ୟାର ପ୍ରକୃତତ୍ତ୍ଵ

ତାଙ୍କୁଷ୍ୟା ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରତି ମହାନ ଆଜ୍ଞାହର ମାହାତ୍ମ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସିଯାତ । ଯାତେ ସମବିଷ୍ଟ ରହେଛେ ତାର ଅଧିକାର ଏବଂ ତାର ବାନ୍ଦାର ଅଧିକାର ।

ମହାନ ଆଜ୍ଞାହ ଆମାଦେରକେ ନିର୍ଦେଶ ଦିଯେଛେନ, ଆମରା ଯେଣ ସଥାର୍ଥଭାବେ ତାର ତାଙ୍କୁଷ୍ୟା ଅବଲମ୍ବନ କରି । ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ ତାଙ୍କୁଷ୍ୟାର ସଠିକାର୍ଥେ ଯେଣ ଆମରା ତାକେ ଭୟ କ'ରେ ଚଲି ।

ତାଙ୍କୁଷ୍ୟାର ପ୍ରକୃତତ୍ତ୍ଵ ହଲ, ବାନ୍ଦାର ନିଜେର ମାବୋ ଏବଂ ଯାକେ ସେ ଭୟ କରେ ତାର ମାବୋ ଏମନ ବୀଚୋଡ଼ୟା ବାଖା, ଯା ତାକେ ବୀଚୋଡ଼ୟ ଓ ରମ୍ଭା କରେ ।

ବାନ୍ଦା ନିଶ୍ଚଯ ନିଜ ପ୍ରତିପାଳକକୁ ଭୟ କରେ । ତବେ ଭୟ କ'ରେ ସେ ତାର ଦିକେଇ ଫିରେ ଆସେ । ଯେମନ ଶିଶୁକେ ମା ଶାନ୍ତି ଦିଲେଓ କେବେ ଛୁଟେ ମାଦୋର କୋଳେଇ ନିରାପଦ ଆଶ୍ର୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରେ । ବାଘକେ ଭୟ କରଲେ ତା ଦେଖେ ପ୍ରାଣ ରମ୍ଭାର ତାକୀଦେ ତାର ବିପରୀତ ଦିକେ ଛୁଟେ ପଲାୟନ କରା ହୟ । କିନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞାହକେ ଭୟ କରଲେ ତାର ଦିକେଇ ପ୍ରାଣ ରମ୍ଭାର ଜନ୍ମ ଫିରେ ଯେତେ ହୟ ।

ବାନ୍ଦାର ପ୍ରତିପାଳକକୁ ଭୟ କରାର ମାନେ ହଲ, ତାର ଅସନ୍ତୋଷ, କ୍ରୋଧ ଓ ଶାନ୍ତିକେ ଭୟ କରା । ତାର ଜନ୍ମ ଏମନ ବୀଚୋଡ଼ୟା ବ୍ୟବହାର କରା, ଯା ତାକେ ସେ ସବ ଥେକେ ବୀଚାବେ ଓ ରମ୍ଭା କରବେ । ଆର ସେ ବୀଚୋଡ଼ୟା ହଲ, ତାର ଆଦେଶ-ନିମ୍ନେ ପାଲନ କରା, ତାର ଅବାଧାଚରଣ ଥେକେ ଦୂରେ ଥାକା ।

ଲଦ୍ଦ୍ୟ କରନ୍ତି, ମହାନ ଆଜ୍ଞାହ କଥନ ଓ ନିଜେକେ ଭୟ କରତେ ବଲେଛେନ ।

وَأَنْهَوْا لِلَّهِ الَّذِي إِلَيْهِ تُخْشِرُونَ

| “ତୋମରା ଆଜ୍ଞାହକେ ଭୟ କର, ଯୀର ନିକଟ ତୋମାଦେରକେ ଏକତ୍ର କରା

## তাঙ্কওয়ার স্তরবিন্যাস

তাঙ্কওয়ার তিনটি স্তরে বিন্যস্ত।

প্রথম স্তর : চিরস্থায়ী জাহানামের আযাবকে ভয় করে তাঙ্কওয়া।

আর সেটা হয় কুফরী থেকে দূরে থেকে ঈমান ও তাওহীদ বহাল রাখার মাধ্যমে। তাওহীদের কালেমাকে কালিমালিপ্ত না ক’রে ঈমান রক্ষা করার মাধ্যমে। যেমন মহান আল্লাহ বলেছেন,

وَالْرَّمَهُمْ كَلِمَةُ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا أَحَقُّ بِهَا فَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيهِمْ

“তাদেরকে (মু’মিনদেরকে) তাঙ্কওয়ার বাক্যে সৃদৃঢ় করলেন এবং তারাই ছিল এর অধিকতর যোগ্য ও উপযুক্ত। আর আল্লাহ সমস্ত বিষয়ে সম্যক জ্ঞান রাখেন।” (ফাতেহ : ২৬)

আযাতে তাঙ্কওয়ার বাক্য হল তাওহীদের কালেমা ‘লা ইলাহা ইল্লাল্লাহ’।

দ্বিতীয় স্তর : প্রত্যেক সেই কাজ থেকে দূরে থাকা, যাতে ভৎসনা বা তিরকার আছে।

অনেকে বলেছেন, সাগীরা গোনাহ বা লঘুপাপ, উপপাপ ও ক্ষুদ্রপাপ থেকেও বৈঁচে থাকা।

আর এ কথার ইঙ্গিত রয়েছে শিক্ষের আযাতে,

| କରବ; ଏବଂ ତୋମରା ଶୁଦ୍ଧ ଆମାକେହି ଭୟ କର।” (ବାବାଗାହ ୪୦)

୭। ହାଇବାହ (ହିନ୍ଦୀ)

ଏ ଶଦେର ଅର୍ଥ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ତା'ଯීମ-ମିଶ୍ରିତ ଭୟ।

ଏ ଶଦ୍ଦତି କୁରାନ କାରିମେ ଆସେନି।

### ମୁନ୍ତାଫ୍ରିନ କାଛାକାହି କତିପଯ ପାରିଭାୟିକ ଶବ୍ଦ

ଆଲ୍ଲାହର ଅଳୀ, ଆଓଲିଯା

ଏ କଥା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନେ ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ଯାରା ମୁନ୍ତାଫ୍ରିନ, ତାରାହି ଆଓଲିଯା।

ଯେମନ ମହାନ ଆଲ୍ଲାହ ବଲେଛେନ,

أَلَا إِنَّ أُولَئِإِ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْنِمْ وَلَا هُمْ يَحْرِزُونَ \* الَّذِينَ آمَنُوا  
وَكَانُوا يَقْنُونَ

| “ମନେ ରେଖୋ ଯେ, ଆଲ୍ଲାହର ବନ୍ଧୁଦେର ନା କୋନ ଆଶଙ୍କା ଆଛେ ଆର ନା ତାରା ବିଯଶ୍ଵ ହବେ। ତାରା ହଛେ ସେଇ ଲୋକ, ଯାରା ଦୈମାନ ଏନେହେ ଏବଂ ତାକୁଣ୍ଡ୍ୟା ଅବଲନ୍ଧନ କ'ରେ ଥାକେ।” (ଇତିମୁସଃ ୬୨-୬୩)

ସ୍ମାଲେହ, ସ୍ମାଲେହୀନ (ନେକ ବା ସଂଲୋକ)

ସ୍ମାଲେହ ମାନେ ସଂଲୋକ, ସଂକରମ୍ପରାଯଣ ବା ସଂଶୀଳ। ମୁନ୍ତାଫ୍ରିନାଓ ସ୍ମାଲେହୀନ, ଯାରା ସ୍ମାଲେହ ବା ନେକ ଅମିଲ କ'ରେ ଆଲ୍ଲାହର ସାଥେ ତାଦେର

### ତାକୁଓୟାର କାଜେ ପାରମ୍ପରିକ ସହଯୋଗିତାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ତାକୁଓୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଛେ ବଲେଇ ତାର କାଜେ ପାରମ୍ପରିକ ସହଯୋଗିତାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏସେହେ କୁରାନେ। ଆର ନିଷେଧ ଏସେହେ ତାର ପରିପତ୍ରୀ ବିଷୟେ ପାରମ୍ପରିକ ସହଯୋଗିତାର। ମହାନ ଆଜ୍ଞାହ ବଲେଛେ,

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالثَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِنْجِمْ وَالْعَدْوَانِ  
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

“ସଂ କାଜ ଓ ତାକୁଓୟା (ଆତ୍ମସଂଘରେ) ତୋମରା ପରମ୍ପର ସହଯୋଗିତା କର ଏବଂ ପାପ ଓ ସୀମାଲଂଘନେର କାଜେ ଏକେ ଅନୋର ସାହାଯ୍ୟ କରୋ ନା। ଆର ଆଜ୍ଞାହକେ ଭୟ କର। ନିଶ୍ଚଯ ଆଜ୍ଞାହ ଶାନ୍ତିଦାନେ ଅତି କଟୋର।” (ଖାରିଜ ୫୨)

### ତାକୁଓୟା ଇସଲାମେର ମୌଳିକ ବିଷୟାବଳୀର ସାଥେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

ମହାନ ଆଜ୍ଞାହ ବଲେଛେ,

لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُؤْلِمُوا وَجُوهُكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرُّ مَنْ  
أَمْنَ بِاللَّهِ وَاللَّيْمَ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ وَأَنَّ الْمَالَ عَلَى  
حُبِّهِ ذُوِّي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنِ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي  
الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَأَتَى الزَّكَةَ وَالْمُؤْمِنُونَ يَعْتَدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا  
وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَحِينَ الْبَأْمِيِّ أَوْلَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا  
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

“ପୂର୍ବ ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ ଦିକ୍କେ ତୋମାଦେର ମୁଖ ଫେରାନୋତେ କୋନ ପୁଣ୍ୟ ନେଇ; କିନ୍ତୁ  
ପୁଣ୍ୟ ଆଛେ ଆଜ୍ଞାହ, ପରକାଳ, ଫିରିଶ୍ରାଗଗ, ସମ୍ମତ କିତାବ ଏବଂ ନବୀଗନକେ  
ବିଶ୍ଵାସ କରାଲେ ଏବଂ ଆର୍ଥର ପ୍ରତି ଆସନ୍ତି ଥାକା ସନ୍ଦେଶ ଆତ୍ମୀୟ-ସ୍ଵଜନ,

“ଯେ ବାକିର ତିନଟି କନ୍ଯା କିଂବା ତିନଟି ବୋନ, ଅଥବା ଦୁଟି କନ୍ଯା କିଂବା ଦୁଟି ବୋନ ଥାକବେ, ଆତଙ୍ଗପର ସେ ଆଜ୍ଞାହର ତାକୁଓୟା ଅବଲମ୍ବନ କରେ ତାଦେର ପ୍ରତି ସମ୍ବାବହାର କରବେ, ସେଇ ବାକିଇ ଜାଗାତେ ପ୍ରବେଶ କରବେ।” (ଆହମାଳ ୧୧୫-୧୬, ସିଙ୍ଗାଲିଆଙ୍କ ମହିନ୍ୟାହ ୨୯୪ ମାତ୍ର)

ତିନି ଆରୋ ବଲେଛେ,

(خَمْسٌ مَنْ أَتَقَى اللَّهُ بِهِنَّ مُسْتَيْقِنًا دَخَلَ الْجَنَّةَ مَنْ شَهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَمْوَلُهُ وَأَيْقَنَ بِالْمَوْتِ وَالْبَغْثِ وَالْجِسَابِ).

“ପୀଚାଟି କର୍ମ ଏମନ ଆଛେ, ଯେ ବାକି ଦୃଢ଼ପ୍ରତାରେ ସାଥେ ତାର ମଧ୍ୟମେ ଆଜ୍ଞାହକେ ଭୟ କରବେ, ସେ ବାକି ଜାଗାତେ ପ୍ରବେଶ କରବେ। ଯେ ବାକି ମାନ୍ଦ୍ରା ଦେବେ ଯେ, ଆଜ୍ଞାହ ଛାଡ଼ା କୋଣ ସତା ଉପାସ୍ୟ ନେଇ ଏବଂ ମୁହାମ୍ମାଦ (ଫ୍ଲେଶ୍) ତାର ଦାସ ଓ ରସ୍ତୁ, ଆର ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବନ୍ଧେ, ପୁନରୁଥାନ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଏବଂ ହିସାବ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଦୃଢ଼ବିଶ୍ୱାସୀ ହବେ।” (ଆହମାଳ ୨୩ ୧୦୦ମାତ୍ର)

**ଆଜ୍ଞାନ୍ତର ମୁନ୍ଦରିର କିମ୍ବା ତାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାପଦେ ଥାକବେ, ତାଦେରକେ କୋଣ ପ୍ରକାର ଅମ୍ବଲ ସ୍ପର୍ଶ କରବେ ନା। ତାରା ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନା ଶାନ୍ତିନିକେତନ ଜାଗାତେ ପୌଛେ ଯାବେ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋଣ ଅସୁରିଥା ଓ କଟ୍ଟେର ମନ୍ଦୁଖୀନ ତାରା ହବେ ନା।**

ମହାନ ଆଜ୍ଞାହ ବଲେଛେ,

(وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقُوا بِمَقَارِبِهِمْ لَا يَمْسُهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ) (الزର୍: ୧୬)

“ଆଜ୍ଞାହ ମୁନ୍ଦରିଦେରକେ ତାଦେର ସାଫଲ୍ୟ-ସହ ଉଦ୍ଧାର କରବେନ; ଅମ୍ବଲ

## মহানবী ﷺ ছিলেন সবার চাহিতে বড় মুন্ডাকুণি

যেহেতু তাঙ্গওয়ার মান ও শুরুত্ব এত বেশি এবং তারই ভিত্তিতে  
শ্রেষ্ঠত্ব বিচার হয়, সেহেতু সর্বশ্রেষ্ঠ মানব ছিলেন সবার চাহিতে বড়  
মুন্ডাকুণি। আর এ কথা তিনি নিজের মুখে বলেছেন।

না, আত্মপ্রশংসার জন্য নয়, এবং মানুষের মানে সংশয় দূরীভূত করার  
জন্য।

আনাস رض বলেন, তিনি বাক্তি নবী ﷺ-এর স্ত্রীদের বাসায় এলেন।

তারা তাদেরকে নবী ﷺ-এর ইবাদত সম্পর্কে জিজ্ঞাসা করলেন।  
অতঃপর যখন তাদেরকে তার সংবাদ দেওয়া হল, যখন তারা যেন তা  
অল্প মনে করলেন এবং বললেন, ‘আমাদের সঙ্গে নবী ﷺ-এর তুলনা  
কোথায়?’ তাঁর তো আগের ও পরের সমস্ত গোনাহ মোচন করে দেওয়া  
হয়েছে। (সেহেতু আমাদের তাঁর চেয়ে বেশী ইবাদত করা প্রয়োজন)।  
সুতরাং তাদের মধ্যে একজন বললেন, ‘আমি সারা জীবন রাতভর নামায  
পড়ব।’ দ্বিতীয়জন বললেন, ‘আমি সারা জীবন রোয়া রাখব, কখনো রোয়া  
ছাড়ব না।’ তৃতীয়জন বললেন, ‘আমি নারী থেকে দূরে থাকব, জীবনভর  
বিয়েই করব না।’ অতঃপর রাসূলুল্লাহ ﷺ স্ত্রীদের নিকট সে সব কথা শুনে  
তাদের নিকট এলেন এবং বললেন,

(أَنْتُمُ الَّذِينَ قُلْنَا كَذَّا وَكَذَا ؟ أَمَا وَاللَّهِ إِنِّي لِأَخْشَاكُمْ لِلَّهِ ، وَأَنْقَاتُمْ  
لِلَّهِ ، لَكُنِّي أَصْنُومُ وَأَفْطُرُ ، وَأَصْبَلُ وَأَزْقَدُ ، وَأَتَزَوْجُ النِّسَاءَ ، فَمَنْ  
رَغِبَ عَنْ سُئْتِي فَلَيْسَ مِنِّي).

| “তোমরা এই এই কথা বলেছ? শোনো! আঢ়াহর কসম! আমি তোমাদের

## ମୁନ୍ତାକ୍ରିଦେର ଗୁଣାବଲୀ ( ୧ )

ମୁନ୍ତାକ୍ରି ହଲ ପ୍ରକୃତ ହୀନଦାର, ଖାଟି ଟୈମାନଦାର, ଅକୃତିମ ଆଜ୍ଞାହଭୀରୁ, ଯେ ଭୟ କରେ ଆଜ୍ଞାହକେ, ତୋର ଆଧ୍ୟାଚରଣକେ, ତୋର ତ୍ରୋଥ, ଆୟାବ ଓ ଜାହାମାଗକେ ।

ତାର ପ୍ରକୃତାର୍ଥେ ହୀନ ଓ ସଂଚରିତ୍ରେ ସକଳ ବିଷୟରେ ଏମେ ଯାଯା । ତବୁ ଏ ବିଶେଷଭାବେ ମୁନ୍ତାକ୍ରିଦେର ଗୁଣ ହିସାବେ କୁରାତାନ ଓ ସୁନ୍ନାହତେ ଯା କିଛୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରା ହୋଇଛେ, ତାର ଅନେକାଂଶ ଆମରା ସାଧ୍ୟମତୋ ଆଲୋଚନା କରବ ଇନ ଶାଆଜ୍ଞାହ ।

### ୧। ଗାୟବୀ ଟୈମାନ

ଗାୟବୀ ଟୈମାନ ମାନେ ଅଦୃଶ୍ୟା, ଅଦେଖ୍ୟା ବା ଅନୁପଦ୍ଧିତ କୋନ ବିଷୟେ ବିଶ୍ୱାସ । ଦେଖା ଜିନିସକେ ବିଶ୍ୱାସ କରତେ ଅସୁବିଧା ହୁଯି ନା । କୋନ ଜିନିସକେ ଦେଖିଲେ ତାର ସମସ୍ତକେ ଚାକ୍ଷୁ ପ୍ରତ୍ୟାଯ ଓ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଧାରଣା ଜମ୍ମେ । କିନ୍ତୁ ବହୁ ବିଷୟ ଆଛେ, ଯା ନା ଦେଖେଇ ବିଶ୍ୱାସ କରତେ ହୁଯା । ଆର ତା ହୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ ସନ୍ଦେହହିନ ବିଶ୍ୱାସ । ଆର ତା କେବଳ ଆଜ୍ଞାହ ଓ ତାର ରସୁଲେର କଥାଯ ଟୈମାନ ରୋକେ ।

ଆଜ୍ଞାହକେ ମାନ୍ୟ ନା ଦେଖେଇ ବିଶ୍ୱାସ କରୋ । ଅନୁରାପ ଫିରିଶ୍ତା-ଜଗଃ, ଜିନ-ଜଗଃ, କବରେର ଆୟାବ, କିଯାମତ, ମୀଯାନ, ପୁଲାସିରାତ, ଜାଗାତ-ଜାହାମାଗ ଇତ୍ୟାଦି ନା ଦେଖେଓ ମୁ'ମିନରା ବିଶ୍ୱାସ କରୋ । ସୁତରାଂ ଏ ଗୁଣ ମୁନ୍ତାକ୍ରିନଦେର ହବେ, ସୋଟାହି ସାଭାବିକ ।

ମହାନ ଆଜ୍ଞାହ କୁରାତାନ କାରୀମେର ଭୂମିକାର ପାରେ ତାର ପ୍ରାରମ୍ଭେଇ ବଲେଛେନ,

أَمْ، ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَبٌّ فِيهِ هُنْدُي لِلْمُنْتَقِينَ

[إِنَّ الْمُتَقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ (١٤) وَفَوَّا كَهَ مِمَّا يَشَهَوْنَ (٢٤) گୁଲା  
وَأَشَرَبُوا هَبَنَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (٣٤) إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ]  
(٤٤)

“ଆଜ୍ଞାନ-ଭୀରୁରା ଥାକବେ ଛାଯା ଓ ବାରନା ସମ୍ମୁହେ। ତାଦେର ବାହିତ ଫଳମୁଲେର  
ପ୍ରାଚୁର୍ୟର ମଧ୍ୟେ। ତୋମରା ତୋମାଦେର କର୍ମେର ପୂରଙ୍ଗାର ସ୍ଵରୂପ ତୃପ୍ତିର ସାଥେ  
ପାନାହାର କର। ଏଭାବେ ଆମି ସଂକରମରାସାନଦେରକେ ପୂରଙ୍ଗୃତ କରେ ଥାକି।”

(ମୁଦ୍ରଣିକର ପୃଷ୍ଠା ୧-୪୪)

إِنَّ لِلْمُتَقِينَ مَقَارًا (١٣) حَدَائِقٍ وَأَغْنَابًا (٢٣) وَكَوَاعِبَ أَثْرَابًا (٣٣)  
وَكَاسًا دَهَاقًا (٤٣) لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا (٥٣) جَزَاءٌ مِنْ  
رِزْكٍ عَطَاءٌ حِسَابًا

“ନିଶ୍ଚଯାଇ ଆଜ୍ଞାନ-ଭୀରୁରାର ଜନାଇ ରହେଛେ ସଫଳତା; ଉଦ୍‌ଦାନସମ୍ମୁହ ଓ  
ନାନାବିଧ ଆଶ୍ରୁ। ଏବଂ ଉଡ଼ିଗ-ଶୌବନା ସମବସନ୍ଧା ତରଣୀଗନ। ଏବଂ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ  
ପାନପାତ୍ର। ସେଥାନେ ତାରା ଶୁଣବେ ନା କୋନ ଅସାର ଓ ମିଥ୍ୟା କଥା। (ଏ ହବେ  
ତାଦେର ଜନା) ତୋମାର ପ୍ରତିପାଲକେର ତରଫ ଥେବେ ପ୍ରତିଦାନ, ଯଥେଷ୍ଟ  
ଅନୁଦାନ।” (ମାର୍କ : ୩୧-୩୬)

### ପବିତ୍ର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ମହାନ ଆଜ୍ଞାନର ଚିରସନ୍ତ୍ରେ

إِذِنَنَّ لِلنَّامِ حُبُّ السَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَيْنِ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقْنَطِرَةِ  
مِنَ الدُّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمَسْؤَمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثَ ذَلِكَ مَتَاعُ  
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ خُشنُ الْمَأْبِ، قُلْ أَوْتَنِتُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكُمْ  
لِلَّذِينَ أَتَقْوَا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَاحٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَهْمَارُ خَالِدِينَ فِيهَا  
وَأَزْوَاجٌ مُطَهَّرٌ وَرَضُوانٌ قَنَ اللَّهُ وَاللَّهُ يَصِيرُ بِالْعِبَادِ» [آل عمران :  
(٥١-٤١)]

## ୧୨। ମୁନ୍ଡାକ୍ଷିଗଣେର ଜୀବନୀ ପଡ଼ୁନ

ପାକାପୋକ୍ତ ମୁନ୍ଡାକ୍ଷି ହତେ ଏବଂ ତାକୁଗ୍ୟାର ପଥେ କଟେ ସାନ୍ତ୍ରନା ପେତେ ମୁନ୍ଡାକ୍ଷିଦେର ଜୀବନୀ ପଡ଼ୁନ। ରାସୁଲୁହାହ ଝୁଲୁ, ସାହାବାଯେ କିରାମ ଝୁଲୁ, ତାବେଈନ ଓ ଇମାମ ତଥା ସଲଫଗଣେର ଜୀବନୀ ଅଧ୍ୟହନ କରାନ।

ଆଜ୍ଞାହ ଆପନାକେ ତଥ୍ୟକ ଦିନ।

### ତାକୁଗ୍ୟାର ଜନ୍ୟ ଦୁଆ

ମୁ'ନିନଗଳ ଜାନେନ ଯେ, ମହାନ ଆଜ୍ଞାହର ତଥ୍ୟକ ଓ ସାହାଯ୍ୟ ଛାଡ଼ା ସଂକର୍ମ କରା ଓ ଅସଂକର୍ମ ଛାଡ଼ାର କ୍ଷମତା ମାନୁଷେର ନେଇ। ମାନୁଷେର ଏଥତିଯାର ଆଛେ, କିନ୍ତୁ ମହାନ ଆଜ୍ଞାହର ଇଚ୍ଛା ଓ ସାହାଯ୍ୟ ଢାଇ। ତାହିଁ ତୋ ତୀରା ସବ କିଛୁ ତ ରାହି କାହେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ ଥାକେନ। ତାକୁଗ୍ୟା ଏକଟି ବିଶାଲ ଜିନିସ, ନିଜେଦେର ଚେଷ୍ଟାର ସାଥେ ଦେଖିଓ ତୀରା ତୀର କାହେଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେନ।

ଇବନେ ଉମାର ଝୁଲୁ ହତେ ବର୍ଣ୍ଣିତ, ରମ୍ଜନ ଝୁଲୁ ସଫରେ ବେରିଯେ ଉଟେର ପିଠେ ହିର ହେଁ ବସତେନ, ତଥନ ତିନବାର ‘ଆଜ୍ଞାହ ଆକବାର’ ପଡ଼େ ଏହି ଦୁଆ ପଡ଼ତେନ,

(سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُفْرِنِينَ ، وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ . أَللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبَرَّ وَالثَّقَوَى ، وَمَنْعَلِ مَا تَرْضَى .....).

ଅର୍ଥାତ୍, ପରିବର୍ତ୍ତ ଓ ମହାନ ଯିନି ଏକେ ଆମାଦେର ବଶୀଭୂତ କରେ ଦିଲୋଛେନ ଯଦିଓ ଆମରା ଏକେ ବଶୀଭୂତ କରାତେ ସମୟ ଛିଲାମ ନା। ଅବଶ୍ୟା ଆମରା ଆମାଦେର ପ୍ରତିପାଳକେର ନିକଟ ପ୍ରତାବର୍ତନକରାଇ। ହେ ଆଜ୍ଞାହ! ନିଶ୍ଚୟ